

Alison Gaylin

En ze was

2015

Uitgeverij XL

Zoetermeer

Proloog

20 september 2009

Het leven van Carol Wentz had nu een ‘ervoor’ en een ‘erna’. Ze had er nooit op die manier aan gedacht, maar de tijd schrijdt voort, zet alles in perspectief, en tien jaar later zag Carol het opeens: de periode van vóórdat ze Iris Neff had laten verdwijnen, en die van erna.

Een duidelijk keerpunt.

Eenenveertig jaar lang was Carols leven zonder noemenswaardige hoogtepunten van de ene dag op de andere overgegaan... geen kinderen, en een huwelijk dat ze niet anders dan gezapig kon noemen, nadat Nelson en zij op een woensdag tijdens lunchtijd op het stadhuis waren getrouwd, om financiële redenen, want ze woonden al bijna tien jaar samen. Ze zou haar leven eventueel kunnen opsplitsen in twee periodes, die van zonder en die van met Nelson – de vrijgezelle jaren en die met een vaste relatie – maar ze moest toegeven dat die niet zo veel van elkaar verschilden, en dat zij in feite nog steeds de Carol was die ze op de basisschool was geweest... mager, met knokige knieën en vaak alleen. Maar toen, in september 1998, werd het Labor Day en veranderde alles. Carol was anders. Alhoewel, eigenlijk was ze altijd al anders geweest, alleen had ze het nooit geweten. Hoe zou ze zichzelf hebben beschreven

voor de leden van haar leesclubje? *Geen beminnelijk mens. Te zwak en te afzijdig. Je vertrouwt haar motieven niet. Het meisje was tenslotte pas zes...*

Carol dacht er liever niet over na, dacht niet graag aan de dag dat het was gebeurd. Maar er waren zo veel dingen die Carol niet graag deed, zoals de kalkoen braden voor het Thanksgiving-diner van de kerk, de katten van de burens eten geven als die de stad uit waren, helpen hun auto's te starten met haar startkabels, hun kinderen op de meest ongelegen momenten van school halen... maar ze deed al die dingen wel, en zonder te klagen. Carol was niet altijd zo geweest. Voordat ze Iris Neff had laten verdwijnen had ze de mensen in haar omgeving vooral gediend door uit hun buurt te blijven. Maar nu was ze het behulpzame type, iemand bij wie je altijd terecht kon, en de hele straat – zelfs Nelson – deed alsof dit niets nieuws was. Alsof het altijd een karaktereigenschap van haar was geweest, terwijl het in werkelijkheid een deel van haar straf was. Een symptoom van het 'erna'.

De dag zelf, het belangrijkste moment ervan, begon toen dat kind van Neff op de barbecue van Theresa en Mark Koppelson naar Carol toe kwam. Carol was op dat moment alleen geweest. De laatste keer dat ze Nelson had gezien, was hij in gesprek met de moeder van het meisje, Lydia, die hielp met het grillen van het vlees.

‘Je ziet er ongelofelijk uit,’ had Nelson tegen haar gezegd. Ongelofelijk, alsof hij Lydia Neff in geen jaren had gezien en alsof ze gekleed ging in iets anders dan een spijkerbroek en een schort vol vegen barbecuesaus. Nelson en Lydia hadden Carol niet opgemerkt, dus had ze zich stilletjes uit de voeten gemaakt en gedaan alsof ze op zoek was naar het toilet, terwijl ze zich, zoals zo vaak, vreselijk opgelaten voelde, alsof iemand een reusachtig vergrootglas boven haar hield en al haar bewegingen voor iedereen zichtbaar waren.

Bij de keukendeur had ze een duwtje tegen haar heen gevoeld. Ze keek om en zag Lydia Neffs dochtertje, Iris, die haar aankeek met die ogen... de mooie, donkere, intelligente ogen van haar moeder. Carols kaakspieren verstrakten. De huid van haar schedel begon te jeuken. Ze dacht weer aan dat woord. Ongelofelijk.

‘Wat is er, Iris?’

‘Pakje sap.’ Geen ‘alsjeblieft’, maar ze had het niet onvriendelijk gevraagd. Het klonk zelfs, als Carol het zich goed herinnerde, een beetje verlegen. En dus liep Carol naar de rode koelbox die Theresa Koppelson naast de koelkast had neergezet. Theresa had er een briefje met de woorden VOOR DE KINDEREN op geplakt. Toen Carol het deksel van de box opende, zag ze, naast enkele blikjes Sprite, een hele verzameling bontgekleurde pakjes met afbeeldingen van vrolijk lachende fruitmannetjes erop. Carol was niet bekend met het merk. Natuur-

lijk, ze had zelf geen kinderen en van haar eigen jeugd herinnerde ze zich heel weinig, dus wat wist zij van deze op kinderen gerichte producten? Waarom moesten kinderen trouwens sap uit een pakje drinken? En wat was de aantrekkingskracht van fruit met ogen? Ze pakte een van de pakjes uit de koelbox... een groen doosje met een breed grijnzende appel erop.

‘Alsjeblieft,’ zei ze, en ze gaf het doosje aan Iris.

Het meisje trok een vies gezicht.

‘Wat is er?’

‘Dit is appelsap,’ zei Iris. ‘Ik wil sinaasappel-ananas.’ Carols blik ging van het gezicht van het meisje naar de keukendeur met het raam dat uitzicht bood op het glanzende zwarte haar van Lydia Neff, en op Nelson, die dicht bij haar stond, alsof hij haar dan beter kon verstaan...

‘Sinaasappel-ananas,’ zei Iris weer.

‘Ik ben je moeder niet. Pak het zelf maar.’

De donkere ogen werden groot.

Carols gezicht begon te gloeien. Haar woorden bleven als een geur in de lucht hangen. Ze dacht: wat doe je nou? Wat ben jij voor iemand? Het maakte haar boos op Iris, hoewel ze niet wist waarom, waardoor ze zich nog meer schaamde. ‘Ik... wacht, ik pak het wel voor je.’ Maar tegen de tijd dat ze naar de koelbox was gelopen en er een nieuw pakje vruchtensap uit had gehaald – een knipogende ananas met een honkbalpet en een

vrouwelijke sinaasappel met lange wimpers – was het meisje nergens meer te bekennen.

Carol staarde naar de papieren in haar hand, ook een symptoom van het ‘erna’, maar een pijnlijker symptoom. Carol had de open haard aangestoken, voor het eerst deze herfst, en bijna had ze de papieren erin gooid, al was het alleen maar om ze tot as te zien vergaan. Beter dat dan ze te lezen, dat was duidelijk.

Waarom lezen? Na vijf jaar zoeken naar een meisje dat niet gevonden wilde worden, was ze dat in elk geval te weten gekomen.

Maar ze zou de papieren nooit kunnen verbranden. Dus liep ze naar de kast bij de boekenplanken – haar hobbykast, zoals Nelson hem noemde – en trok de zwarte koffer onder haar tassen met breispullen vandaan. Ze opende het deksel en haalde de opgevouwen, aan elkaar gestikte lapjes, de klosjes garen, het patroonboek en de houten naaldendoos eruit... de restanten van haar poging van vijftien jaar geleden om een wandkleed te maken. Daarna tilde ze het op maat gesneden stuk karton op en legde het stapeltje papieren eronder, ongelezen, boven op de andere papieren die ze nooit had moeten lezen. Ze legde de dubbele bodem erbovenop en deed alle spullen terug in de koffer.

Deze nieuwe papieren waren afkomstig van meneer Klavel, een man met een spits rattengezicht, een voor-

hoofd dat altijd bezweet was en een adem die zo stonk dat je bijna zou denken dat hij het erom deed. Meneer Klavel, die een kantoor had in een souterrain in Mount Temple, was de laatste van de reeks goedkope privé-detectives die Carol in het geheim in de arm had genomen, en waarschijnlijk de meest harteloze man die ze ooit had ontmoet. ‘De vruchten van mijn onderzoek,’ had hij tegen Carol gezegd toen hij haar de tien jaar oude politierapporten, een kopie van Iris’ schoolfoto van de eerste klas, de transcripties van telefoongesprekken en de adressen van bekende pedofielen binnen een actieradius van dertig kilometer van Carols huis in Tarry Ridge, New York, had gegeven, ‘zijn allemaal zo rot als wat.’ Carol kon nog steeds niet geloven dat hij het zo had geformuleerd.

Toen Carol de koffer had gesloten, weer in de kast had opgeborgen en zich omdraaide naar de deur, echoden meneer Klavels woorden nog na in haar hoofd.

‘Heb je de haard aangestoken?’ vroeg Nelson.

Carol schrok. Nelson had de gewoonte er opeens te zijn. Het was niet zo dat hij haar besloep of bespioneerde. Nelson vroeg haar zelden iets, en wanneer hij dat deed, was het meer uit gewoonte dan uit echte nieuwsgierigheid. Het was gewoon de manier waarop hij zich door het huis bewoog... alsof hij de vloerbedekking niet onnodig wilde verslijten door zijn voeten er te hard op te zetten.

Toch zat het Carol niet lekker. Hoe lang ben je hier al? Ze had het hem bijna gevraagd. Wat heb je gezien? Maar toen zag ze de uitdrukking op zijn gezicht, dezelfde afstandelijke berusting die er altijd op te zien was, en dat was voldoende om haar gerust te stellen. 'Ik had het koud.' Carol keerde haar man de rug toe en liep naar het raam.

Na de barbecue van de Koppelsons had de ondergaande zon door dit raam naar binnen geschenen en had de kamer, als in een droom, in een gouden licht gezet. Als Carol zich concentreerde, voelde ze de warme gloed van elf jaar geleden weer op haar huid en hoorde ze Nelsons voetstappen op de trap terwijl hij zich naar boven haastte om achter zijn computer te gaan zitten, zoals hij altijd deed, en wat hij tot op de dag van vandaag nog steeds deed zodra hij thuiskwam.

Ongelofelijk. Had Nelson dat woord wel eens tegen haar gebruikt, ooit, al was het maar één keer? In het ervoor of het erna?

Als Carol haar ogen sloot, kon ze in gedachten terug naar het ervoor... naar de allerlaatste momenten ervan: de ondergaande zon, het briesje dat door het open raam naar binnen kwam, en zichzelf, die bij het raam stond. Als ze naar buiten keek, zag ze twee meisjes hand in hand de straat oversteken. Twee kinderen in het licht van de ondergaande zon, het donkere haar van het ene meisje glanzend, net als dat van haar moeder...

Carol kneepte haar ogen dicht. 'Ga weg,' zei ze tegen de herinnering.

'Wat?' vroeg Nelson.

Ze slikte met moeite. Haar mond was kurkdroog.

'Niks.'

Dagen, weken, maanden nadat Iris was verdwenen had Carol gewacht, en was haar hart elke keer als de telefoon ging in haar keel gesprongen.

Maar het telefoontje kwam niet, en het lukte Carol haar geheim te bewaren, maanden-, jarenlang, terwijl de zoekacties minder werden en Lydia Neff steeds stiller en dikker werd, het vuur in haar donkere ogen doofde en haar zwarte haar grijs werd, totdat ze een verschotten kopie van zichzelf was geworden, ze alleen nog medelijden wekte en zelfs Nelson geen oog meer voor haar had. Twee jaar geleden – drie jaar nadat de politie de zaak officieel had gesloten – was Lydia uit de stad vertrokken. Niemand wist waarnaartoe.

Je hebt je zin gekregen, zei het valse stemmetje in Carols hoofd. Iris weg. Lydia weg. Dat heb jij laten gebeuren, en je kunt het nooit meer rechtzetten.

'Ik ga naar boven, naar bed,' zei Nelson.

Carol sloot haar ogen. 'Oké. Ik denk dat ik nog even blijf lezen.'

Geen antwoord. Nelson was de trap al op gelopen. Carol pakte het boek dat ze met haar leesclubje aan het lezen was... een autobiografie met de titel *Safekee-*

ping. Ze sloeg het open op de bladzijde met de boekenlegger en liet haar blik over de woorden dwalen terwijl ze luisterde naar de geluiden in de badkamer op de bovenverdieping: het ruisen van de leidingen, het zoemen van Nelsons elektrische tandenborstel... Hoewel Carol eraan gewend was geraakt haar geheim te bewaren, was ze nog steeds slecht in liegen, maar denken aan wat ze voor zichzelf moest doen, gaf haar op de een of andere manier het idee dat ze in de buurt van de waarheid bleef.

Uiteindelijk verstomden de geluiden in de badkamer. Carol hoorde het zachte kraken van de vloer van de overloop, de deur van de slaapkamer die over de vloerbedekking streek en ten slotte het gekraak van het bed toen Nelson ging liggen. Carol deed haar boek dicht. Ze sloop de trap op, bleef bovenaan staan en wachtte tot Nelsons ademhaling het kalme slaapritme had aangenomen. Toen pas ging ze naar Nelsons werkkamer en startte ze zijn computer, waarvan hij dacht dat ze niet wist hoe die werkte. Ze ging online, opende haar chatroom en meldde zich aan. Families van de Vermisten – regio New York, heette de chatroom, en nu, amper twee maanden nadat ze die had ontdekt, had Carol het gevoel dat dít haar familie was, haar enige familie. Er waren vanavond acht andere leden online en toen Carol haar begroeting typte, leek het wel alsof ze op haar hadden gewacht. *Welkom*, typten